

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 302/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť D. M., B., zastúpeného advokátkou Mgr. J. S., N., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19, čl. 24 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 81/2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 80/2012 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2013 doručená sťažnosť D. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 19, čl. 24 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 81/2008 (ďalej aj „namietané konanie“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 80/2012 z 30. januára 2013.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa v namietanom konaní ako navrhovateľ v spore o ochranu osobnosti domáhal voči D. H. (ďalej len „odporca“) zverejnenia ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15 000 € z titulu zásahu do jeho osobnostných práv, ktoré mali spočívať v tom, že odporca ako starosta obce nechal pochovať nebohého otca sťažovateľa do iného hrobu ako žiadal sťažovateľ, a to i napriek výslovnému nesúhlasu sťažovateľa. Voči obci P. (ďalej len „odporkyňa“) sa sťažovateľ domáhal, aby na vlastné náklady vykonala exhumáciu jeho nebohého otca a pochovala ho do hrobu rodičov nebohého otca sťažovateľa, ako to sťažovateľ pôvodne žiadal. Nebohý otec sťažovateľa mal byť na základe pokynov odporcu pochovaný do hrobu k svojej manželke – matke sťažovateľa, čo bolo v rozpore so želaním sťažovateľa a jeho nebohej matky. Konaním odporcu sa sťažovateľ cítil dotknutý vo svojich osobnostných právach, a to najmä zásahom do ľudskej dôstojnosti, cti a súkromia.

Okresný súd vo veci rozhodol čiastočným rozsudkom č. k. 6 C 81/2008-154 z 20. októbra 2011 (ďalej len „čiasť rozsudok“) tak, že návrh voči odporcovi zamietol a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania, vzhľadom na nedostatok vecnej pasívnej legitímácie na strane odporcu. Podľa okresného súdu za sťažovateľom tvrdený zásah do práva na ochranu osobnosti by ani v prípade jeho preukázania nebol zodpovedný odporca ako starosta obce, ale výlučne obec ako prevádzkovateľ pohrebiska. Preto za prípadný zásah do osobnostných práv sťažovateľa spôsobený v súvislosti s pochovaním jeho otca zodpovedá výlučne obec, a nie starosta obce, aj keď k zásahu došlo jeho prostredníctvom. Krajský súd na základe sťažovateľom podaného odvolania rozsudkom sp. zn. 17 Co 80/2012 z 30. januára 2013 čiastočný rozsudok okresného súdu potvrdil.

O zvyšnej časti návrhu okresný súd rozhodol 5. decembra 2011 rozsudkom č. k. 6 C 81/2008-167 tak, že zaviazal odporkyňu „*na náklady navrhovateľa exhumovať ostatky neb. V. M... uložené na cintoríne v P. v hrobe č... a uložiť ich na cintoríne v P. do hrobu matky V. M...*“.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedol:

„Samotnú žalobu som ešte bez právneho zastúpenia podal ako žalobu o náhradu škody na Okresný súd Trenčín dňa 09. 12. 2007, v ktorej som žaloval za podvodnú a trestnú činnosť D. H. - odporcu 1/, ako bývalého zamestnanca obecného úradu P. - bývalého starostu. ... Súčasne som žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. V dôsledku rôznych reorganizačných zmien... sa vec presúvala z Okresného súdu v Trenčíne do Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, kde mi súd až uznesením zo dňa 16. 09. 2009 (teda takmer 2 roky po podaní žaloby) ako invalidovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne mi uznesením zo dňa 09. 11. 2009 bol ustanovený advokát, ktorý v mojom mene opravil kvalifikovane žalobu, moje právo formuloval ako právo na ochranu osobnosti a súčasne v mojom mene upravil výšku môjho finančného nároku ako nárok na nemajetkovú ujmu v zmysle § 13 ods. 2 OZ.

Nakoľko násilný akt pochovania nebožtíka neb. V. M. sa uskutočnil dňa 22. 09. 2006, zástupca z radov advokátov mi bol ustanovený viac ako 3 roky po tejto udalosti, z dôvodu premlčania nebolo možné žalovať o nemajetkovú ujmu Obec P. Napriek tomu Obec P. bola žalovaná v druhej časti žaloby o uloženie povinnosti exhumovať nebohého a jeho pochovanie v inom stanovenom hrobe, v čom mi súd následným rozsudkom zo dňa 05. 12. 2011 vyhovel. ...

Ako som uvádzal vo svojom podaní zo dňa 22. 09. 2010 ako aj vo svojom odvolaní, sám som písomne žiadal o to, aby bol odporca 1/ ako aj odporca 2/ - obec P., zaviazaní k povinnosti obaja spoločne a nerozdielne. Súd sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal, ani jediným úkonom ma nevyzval na vyjadrenie sa k tejto skutočnosti, sám som sa domnieval, že na podklade tohto môjho podania žalujem oboch účastníkov. Až na základe rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa... 20. 10. 2011 som sa dozvedel, že táto moja žiadosť nebola akceptovaná...

Krajský súd Trenčín sa... touto skutočnosťou absolútne nezaoberal, hoci som tvrdil, že týmto postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom mi bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Krajský súd vo svojom odôvodnení sa absolútne ani nezmienil a nevysporiadal s týmto odvolacím dôvodom, ako ani s návrhom na zmenu petitu rozhodnutia. ...

Týmto postupom oboch súdov mi bolo upreté právo na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde, súdy sa vôbec nezaoberali mojím podaním a jeho obsahom. ...

Súčasne som namietal právo odporcu 1 / na náhradu trov konania... V konaní bolo preukázané účelové klamstvo a uvádzanie nepravdivých údajov ako aj nemorálne správanie zo strany odporcu 1/, či už je za toto konanie ako fyzická osoba zodpovedný, alebo nie je, súd nepovažoval ani moju invaliditu, ani tieto skutočnosti ako dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 O.s.p. ...

V priebehu celého konania som uvádzal, že odporca 1/ síce konal v tom čase ako starosta obce P., avšak v tomto prípade konal mimo rámca svojej kompetencií a zneužívajúc svoje postavenie. Nerešpektoval moje právo uskutočniť pietny akt, nerešpektoval moje právo pochovať nebohého do stanoveného hrobu, práve naopak, tohto násilne pochoval do hrobu, ktorý som vyslovene uviedol ako neprípustný a zabezpečil bezpečnostnú službu na pohreb môjho otca, aby som sa ho nemohol zúčastniť. Rovnako trestné konanie pre premlčanie už v tomto prípade nie je možné obnoviť, hoci sa v konaní preukázalo, že aj dôkazy predkladané odporcom 1/ orgánom činným v trestnom konaní boli nepravdivé.

Som toho názoru, že v tomto konkrétnom prípade ide o tol'ko vybočení z rámca právomocí starostu obce ako zástupcu obce, že obec nemôže niesť zodpovednosť za takéto protiprávne konanie jej predstaviteľa, ale musí zodpovednosť znášať sám odporca 1/ ako fyzická osoba.“

Porušenie práva na konanie bez zbytočných prieťahov sťažovateľ odôvodnil tým, že „O žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov bolo rozhodnuté takmer 2 roky po podaní žaloby, o ustanovení zástupcu z radov advokátov ešte neskôr. V priebehu konania sa niekoľkokrát menili sudcovia, vo veci bolo právoplatne rozhodnuté po viac ako 5 rokov a to bez toho, aby sa vo veci vykonávalo dokazovanie.

Žaloba bola voči odporcovi 1/ zamietnutá pre nedostatok pasívnej legitímácie po viac ako 5 rokov od jej podania, čím prakticky bolo znemožnené podať žalobu novú z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty. Navyiac v dôsledku prieťahov v konaní mi bol advokát pridelený po viac ako 3 rokov od udalosti, kedy už nebolo možné žalovať Obec P. pre nemajetkovú ujmu z dôvodu premlčania. V dôsledku neprimeranej dĺžky súdneho konania

tak mi prakticky bolo upreté možnosti dovolávať sa ochrany mojich základných práv a slobôd.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nálež:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom podľa čl. 48 ods.2 Ústavy SR na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom a rozsudkom Krajského súdu Trenčín sp. zn.: 17Co/80/2012 zo dňa 30. 01. 2013 porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom podľa čl. 19, čl. 24 ods. 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Trenčín sp. zn.: 17Co/80/2012 zo dňa 30. 01. 2013 porušené boli.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn.: 17Co/80/2012 zo dňa 30. 01. 2013 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- EUR (slovom tritisíc eur) ktoré sú Okresný súd Nové Mesto nad Váhom a Krajský súd Trenčín povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 275,94 EUR na účet jej právneho zástupcu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 81/2008, ako aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 80/2012 z 30. januára 2013 boli porušené jeho základné práva zaručené čl. 19, čl. 24 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva zaručené čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, ako aj základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základných práv zaručených čl. 19, čl. 24 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Zo súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že sťažovateľ 25. februára 2013 podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie priamo na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Po jeho

odstúpení okresnému súdu bol sťažovateľ vyzvaný uznesením č. k. 6 C 81/2008-242 zo 6. mája 2013, aby preukázal právne zastúpenie advokátom v dovolacom konaní a zároveň doplnil dovolanie prostredníctvom advokáta o zákonom požadované náležitosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že v súčasnom štádiu právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem (Občiansky súdny poriadok). Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, II. ÚS 196/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je táto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci *Soffer v. Česká republika*, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská v. Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

Ako možno z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyvodit', zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06). Obdobný záver platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 81/2008 vyplýva, že vo veci sťažovateľa okresný súd meritórne rozhodol (vo vzťahu k odporcovi) čiastočným rozsudkom, ktorý v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 80/2012 z 30. januára 2013 nadobudol právoplatnosť 12. februára 2013. O zvyšnej časti návrhu (vo vzťahu k odporkyni) okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 6 C 81/2008-167 z 5. decembra 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. februára 2012. Namietané konanie ako celok bolo preto právoplatne skončené 12. februára 2013. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou doručenou 12. apríla 2013

(podanou na poštovú prepravu 8. apríla 2013), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súdoch, ktoré sťažovateľ označil za účastníkov konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom, ako aj pred krajským súdom namietané porušenie základného práva už netrvalo, pripadalo do úvahy odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv na konanie bez zbytočných prietahov alebo na konanie v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu treba uviesť, že k porušeniu týchto práv sťažovateľa iba samotným rozhodnutím krajského súdu dôjsť nemohlo (mutatis mutandis III. ÚS 143/05, IV. ÚS 11/08).

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013